

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра географії та природознавства

Проректор

ЗАТВЕРДЖУЮ”

Шарин С.В.

25. 12. 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

ОП «Географія»

спеціальність 106 «Географія»

10 «Природничі науки»

(галузь знань)

Факультет природничих наук

(назва факультету)

Програма Навчальна практика для студентів спеціальності 106 «Географія», за галуззю знань 10 «Природничі науки». „15” вересня 2020 р. – 9 с.

Розробники:

Гілецький Й.Р., кандидат педагогічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри географії та природознавства

Протокол від “15” вересня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри
географії та природознавства (Атаманюк Я.Д.)
(підпис)

“15” вересня 2020 р.

Схвалено науково-методичною радою факультету природничих наук.

Протокол від “23” вересня 2020 р. № 1

“23” вересня 2020 р.
Голова _____ (Атаманюк Я.Д.)
(підпис)

© Гілецький Й.Р., 2020 рік
© ДВНЗ «Прикарпатський
національний університет імені
Василя Стефаника, 2020 рік

1. Мета та завдання навчальної практики

Зміст, завдання та терміни проведення практичної підготовки студентів денної форми навчання визначаються навчальними планами спеціальності, програмою практики і регламентуються Положенням про організацію та проведення практики у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №805 від 27.11.2019) та "Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України".

Основне завдання «Навчальної практики» полягає у знайомстві студентів із відслоненнями гірських порід, які є типовими для місцевості, складом та заляганням порід, формами поверхні, які їм відповідають, у вивченні основних форм рельєфу та геоморфологічних процесів, а також з основними видами польових геодезичних вимірювань, приладами, за допомогою яких ці роботи виконуються, та особливостями планових, висотних та планово-висотних знімань місцевості, вироблення навичок орієнтування за топографічною картою у незнайомій місцевості.

Компетентності:

- ЗК01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК06. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК07. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК08. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК09. Здатність працювати автономно.
- ЗК10. Навички здійснення безпечної діяльності.
- СК01. Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів.
- СК02. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.
- СК03. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за

допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.

СК06. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.

СК08. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані(у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати.

СК09. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.

СК10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.

СК11. Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах.

СК12. Здатність аналізувати географічні об'єкти, явища та феномени природного і антропогенного походження застосовуючи відповідні картографічні та геоінформаційні методи.

СК14. Здатність до ефективної комунікації та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні наукові терміни з географії та туризму.

Результати навчання:

ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.

ПР02. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ.

ПР04. Аналізувати географічний потенціал території.

ПР05. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.

ПР06. Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук.

ПР15. Навички роботи із сучасною приладною базою та загальні й спеціалізовані методи роботи з географічними об'єктами, явищами та процесами в польових і лабораторних умовах, здійснювати аналіз й оцінку стану природних та природно-антропогенних геосистем для розвитку туризму.

ПР17. Ділова комунікація у професійній сфері (рідною та іноземною мовами), знання основ ділового спілкування, навички презентації та самопрезентації,

вміння вести наукову дискусію, навички професійної науково-інформаційної діяльності.

2. Програма навчальної практики

Змістовий модуль 1. Геолого-геоморфологічний.

Змістовий модуль 2. Топографічний.

3. Структура навчальної практики

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин
1	2
Змістовий модуль 1. Геолого-геоморфологічний.	
1 день. Робота на стаціонарній базі.	4
2 день. Дослідження геологічних об'єктів на місцевості.	8
3 день. Робота на відслоненнях. Опис форм рельєфу.	8
4 день. Опис проявів ендегенних та екзогенних процесів.	8
5 день. Камеральна обробка польових матеріалів. Складання звіту. Залік.	8
Разом за змістовим модулем 1	36
Змістовий модуль 2. Топографічний	
1 день. Робота на стаціонарній базі.	6
2 день. Технічне нівелювання між пунктами.	8
3 день. Екерне знімання.	8
4 день. Виконання бусольного знімання. Обробка матеріалів.	8
5 день. Знімання теодолітного ходу.	8
6 день. Орієнтування за топографічними картами та GPS-навігатором.	8
7 день. Оформлення звіту. Залік.	8
Разом за змістовим модулем 2	54
Усього годин за 3 семестр	90

4. Зміст робіт

№ з/п	Назва теми лекції	Зміст робіт
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи історичної географії		
1.	1 день. Робота на стаціонарній базі.	Інструктаж викладача. Вивчення правил техніки безпеки. Підготовка польового

		обладнання, документації, особистого спорядження. Формування дослідницьких бригад.
2.	2 день. Дослідження геологічних об'єктів на місцевості.	Знайомство з правилами ведення польової геологічної документації. Вивчення форм знаходження в природі мінералів та гірських порід у ландшафтному заказнику «Козакова долина». Комплексний метод дослідження.
3.	3 день. Робота на відслоненнях. Опис форм рельєфу.	Вивчення правил опису геологічних відслонень. Самостійний опис відслонень Дністровського каньйону. Вивчення методики відбору та документування геологічних зразків. Опробування описаних відслонень. Вимірювання елементів залягання порід. Фіксування, опис типових для Придністер'я форм флювіального (річкові долини, промоїни, яри, балки, конуси виносу) і карстового рельєфу (печери, карстові лійки, понори, замкнені яри).
4.	4 день. Опис проявів ендегенних та екзогенних процесів.	Опис процесів меандрування в долині Дністра, глибинної ерозії, перенесення делювію і алювію, акумуляції. Аналіз антропогенних форм рельєфу (кар'єри, відвали, хвостосховища та ін.).
5.	5 день. Камеральна обробка польових матеріалів. Складання звіту. Залік.	Складання звіту. Залік.
Змістовий модуль 2. Топографічна		
6.	1 день. Робота на стаціонарній базі.	Інструктаж викладача. Вивчення правил техніки безпеки. Підготовка польового обладнання, документації, особистого спорядження. Формування дослідницьких бригад.
7.	2 день. Технічне нівелювання між пунктами.	Польова робота із нівеліром. Камеральна обробка матеріалів нівелювання.
8.	3 день. Екерне знімання.	Польовий етап. Обробка матеріалів.
9.	4 день. Виконання бусольного знімання.	Польовий етап. Обробка матеріалів.
10.	5 день. Знімання теодолітного ходу.	Польова робота із теодолітом. Камеральна обробка матеріалів теодолітної зйомки.
11.	6 день. Орієнтування за топографічними картами та GPS-навігатором.	Польова робота із топокартами і GPS-навігатором. Камеральна обробка матеріалів теодолітної зйомки.

12.	7 день. звіту.	Оформлення	Камеральні роботи з оформлення звіту. Залік.
-----	--------------------------	------------	--

9. Система поточного та підсумкового контролю результатів навчання

Залік (3 семестр)

Поточне тестування та контроль самостійної роботи		Сума
Захист звіту по геолого-геоморфологічній практиці	Захист звіту по топографічній практиці	
50	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

Геологія:

1. Бака М.Т. Основи геології / М.Т. Бака, О.О. Ремезова. – Житомир: РВВ ЖІТІ, 2000. – 380 с.
2. Географічні карти та картографічний метод дослідження 2 том - Картографічний метод дослідження / Дудун Т.В., Тітова С.В.. // упоряд. С.В.Тітова. - К., 2017. - 150 с.
3. Загальна та історична геологія: Методичні вказівки до проведення лабораторних занять. Ч. 1. Чернівці: ЧДУ, 1998. – 28 с.
4. Лещух Р.Й. Геологічна практика на Поділлі і в Українських Карпатах: навч. метод. посібник / Р.Й. Лещух, В.Г. Пащенко, Р.М. Смішко. – Львів ВЦ ЛНУ імені ІванаФранка, 2004. – 243 с.

5. Свинко Й.М. Геологія: підруч. / Й.М. Свинко, М.Я. Сивий. – К.: Либідь, 2003. – 480 с.
6. Сіворонов А.О. Польові геологічні практики / А.О. Сіворонов, Л.В. Генералова, Т.С. Дворжак. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012 – 226 с.
7. Тихоненко Д.Г. Геологія з основами мінералогії: навч. Посібник / Д.Г. Тихоненко, В.В. Дегтярьов, М.А. Щуковський та ін. – К.: Вища освіта, 2003. – 287 с.

Геоморфологія:

1. Карпенко Н. І. Геоморфологічний розділ навчальної комплексної фізико-економіко-географічної практики для студентів географічного факультету спеціальності 6.040104 “Географія” [Електронний ресурс] / Н. І. Карпенко // ЛНУ імені Івана Франка. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <file:///C:/Users/user/Downloads/Karpenko-Methodyczka.pdf>.
2. Геоморфологія: Робочий зошит для лабораторних занять. Навчальний посібник / О.В. Давидов, М.О. Зінченко,. – Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2016. – Режим доступу до ресурсу:
<http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%9B%D0%B0%D0%B1%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D1%83%D0%BC%20%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%80%D1%84%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F.pdf?id=738f7d26-771b-42cd-9e6c-38715994f022>
3. Мащенко О.М. Геоморфологія. Ч.1. Рельєфоутворення: навч.посіб. для студ. спец. «Географія». – Полтава: ПНПУ імені В.Г.Короленка, 2015. - 53 с.
4. Мащенко О.М. Геоморфологія. Ч.2. Зональні типи морфоскульптур суходолу: навч.посіб. для студ. спец. «Географія». – Полтава: ПНПУ імені В.Г.Короленка, 2016. - 32 с.

Топографія:

1. Божок А.П., Барановський В.Д., Білоус В.В., Боднар С.П., Молочко А.М., Остроух В.І., Сергієнко Б.П., Ткаченко А.Г. Топографія з основами геодезії : підручник. К. : Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2009. 304 с.
2. Бондаренко Е.Л., Остроух В.І., Шевченко В.О. Топографія з основами геодезії // Методичні вказівки до виконання практичних робіт для студентів географічного факультету. Вінниця: ДП „ДКФ”, 2004. 48 с.
3. Гілецький Й.Р. Картографія з основами топографії: Завдання модульного контролю та методичні вказівки до виконання лабораторних робіт, польової практики. – Івано-Франківськ, 2012. – 56 с.
4. Грабовий В.М. Геодезія. Посібник для вивчення геодезії у вищих навчальних закладах I та II рівня акредитації. К.: Аерогеодезія, 2002. 294 с.
5. Купач Т. Г. Дем’яненко С. О. Польові природничо-географічні дослідження територій: навч.-метод. посіб. К., 2017. 80 с.
6. Ратушняк Г.С. Топографія з основами картографії: Навчальний посібник, К.: Центр навч. літер, 2003. – 208 с.
7. Топографо-геодезична та картографічна діяльність: Законодавчі та нормативні акти. В 2-х частинах. Ч. 1. Вінниця: Антекс, 2000. 408. с.
8. Топографо-геодезична та картографічна діяльність: Законодавчі та нормативні акти. В 2-х частинах. Ч. 2. Вінниця: Антекс, 2002. 656.с.
9. Шевченко В.О., Бондаренко Е.Л., Остроух В.І., Дончук С.В., Палієнко Л.О. Навчальна топографо-геодезична практика: Навчально-методичний посібник для студентів географічних спеціальностей. К.: Фітосоціоцентр, 2005. 44 с.
10. Шевченко Р. Ю. Картографія: Електронний підручник / Шевченко Роман Юрійович. — К.: ЦНМВ «Кий», 2015. — 230 с.